

Jordbruksutskottets betänkande

1985/86:22

om godkännande av Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet (prop. 1985/86:158)

JoU
1985/86:22

Propositionen

Regeringen (jordbruksdepartementet) har i proposition 1985/86:158 – efter förredragning av statsrådet Birgitta Dahl – föreslagit riksdagen att

1. godkänna Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet av den 12 mars 1985,
2. bemyndiga regeringen att vid ratifikationen av konventionen avge förklaring enligt artikel 11 punkt 3 i konventionen.

Motioner väckta under allmänna motionstiden 1986

Motion 1985/86:Jo738 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari yrkas såvitt nu är i fråga (yrkande 35) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om utvidgning av bilskrotningsförordningen och minskad användning av freoner.

Motion 1985/86:Jo747 av Alf Svensson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om bestämmelser som kan förhindra freonutsläpp från värmepumpar i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motion 1985/86:Jo759 av Tore Claeson m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder mot freonutsläpp i enlighet med vad i motionen anförs.

Utskottet

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet. Konventionen, som har utarbetats inom ramen för FN:s miljöprogram, undertecknades i mars 1985 av 20 stater vid en diplomatkonferens i Wien. Enligt konventionen åtar sig de fördragsslutande staterna att vidta åtgärder för att skydda människans hälsa och miljön mot skadliga effekter som orsakas eller kan orsakas av mänskliga aktiviteter som påverkar eller kan påverka ozonskiktet. Konventionen innebär också att ett omfattande informationsutbyte och forskningsarbete skall utvecklas när det gäller bl. a. åtgärder för att övervaka ozonskiktets tillstånd och utveckling samt för att minska utsläppen av kemiska ämnen som kan skada ozonskiktet. Vidare skall program för systematisk observation av ozonskiktets tillstånd genomföras.

Tillträdet föranleder inga svenska lagstiftningsåtgärder.

I propositionen hemställs även om bemyndigande att avge förklaring rörande sättet för konfliktlösning enligt konventionen.

Utskottet vill uttrycka sin tillfredsställelse över att ett mångårigt arbete på att nå en överenskommelse om skydd för det för livet på jorden viktiga ozonskiktet nu krönts med framgång. Av propositionen framgår även att man inom FN:s miljöprogram siktar mot att ett tilläggsprotokoll skall finnas år 1987 med bindande klausuler om konkreta åtgärder för att minska riskerna för det hotade ozonskiktet. Gemensamma åtaganden i denna riktning från alla konventionsstaters sida kan enligt utskottets mening bidra till att ett viktigt globalt miljöhot undanröjs eller i vart fall väsentligen minskar. Riksdagen bör sålunda bifalla regeringens förslag och godkänna konventionen.

Nationella svenska åtgärder

Regeringen erinrar i propositionen om att riksdagen nyligen gjort ett uttalande i frågan om ozonskiktet (JoU 1985/86:5, rskr. 12). Riksdagen uttrycker däri oro över utvecklingen mot ökad användning av freoner inom skumplast- och kylindustrierna och framhåller att det är angeläget att minska eller helt få bort användningen av freoner i skumplast. Ett särskilt problem utgör skrotning av kyl- och frysskåp från hushållen. Det nordiska samarbetet bör intensifieras. Regeringen bör enligt riksdagens mening vidta åtgärder för att minska produktionen och användningen av freoner samt främja andra produktioner.

Regeringen har med anledning av riksdagens uttalande uppdragit åt statens naturvårdsverk att fullgöra det tidigare lämnade uppdraget åt produktkontrollnämnden att följa utvecklingen i vad gäller användningen av freoner i Sverige. Verket skall därvid senast den 1 juni 1986 till jordbruksdepartementet redovisa *dels* inom vilka områden och i vilken omfattning freoner för närvarande används i Sverige, *dels* en uppskattning av hur stora utsläpp av freoner som sker från Sverige till atmosfären samt den förväntade framtida utvecklingen i dessa avseenden. Naturvårdsverket skall vidare – med beaktande av vad riksdagen anfört – senast den 1 oktober 1986 till jordbruksdepartementet redovisa vilka åtgärder som – i ett kortare och i ett längre perspektiv – är möjliga att vidta för att minska användningen och utsläppen av freoner i Sverige samt möjligheterna att inom olika användningsområden ersätta freoner med andra ämnen.

I tre motioner väckta i januari 1986 framställs yrkanden om åtgärder för att minska användningen och framför allt utsläppen av freoner vilka kan skada ozonskiktet. Enligt motion Jo738 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) bör en utvidgning av bilskrotningslagstiftningen till att omfatta elektriska hushållsmaskiner aktualiseras och i övrigt vidgade restriktioner införas för användningen av freoner. I motion Jo747 av Alf Svensson (c) efterlyses bestämmelser som kan förhindra freonutsläpp från värmepumpar. Enligt motion Jo759 av Tore Claesson m. fl. (vpk), slutligen, är det angeläget att freonutsläppen i samband med utbyte av kyl- och frysapparater m. m. i samband med det s. k. ROT-programmet begränsas.

Utskottet delar motionärernas bedömning att freonutsläppen från kylmaskiner, värmepumpar m. m. bör begränsas. Som framgår av redogörelsen för propositionen har regeringen uppdragit åt naturvårdsverket att utreda användningen och utsläppen av freoner i Sverige, vilka åtgärder som kan vidtas för att minska freonutsläppen samt möjligheterna att inom olika användningsområden ersätta freoner med andra ämnen. Utskottet utgår från att de problemställningar som tagits upp i motionerna kommer att belysas i samband med utredningen, vilken skall bedrivas skyndsamt. Syftet med nu berörda motionsyrkanden får således anses tillgodosett genom regeringens uppdrag. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionerna såvitt nu är i fråga påkallas icke.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet av den 12 mars 1985,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att vid ratifikationen av konventionen avge förklaring enligt artikel 11 punkt 3 i konventionen,
3. beträffande *nationella svenska åtgärder*
  - a) att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo738 yrkande 35,
  - b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo747,
  - c) att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo759.

Stockholm den 29 april 1986

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Grethe Lundblad (s), Arne Andersson i Ljung (m), Ove Karlsson (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Kerstin Gellerman (fp), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), John Andersson (vpk), Kaj Larsson (s) och Ingrid Hemmingsson (m).

Särskilt yttrande

Lars Ernestam och Kerstin Gellerman (båda fp) anför:

Utskottet behandlar i samband med godkännande av Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet folkpartiets motionsyrkande att bilskrotningslagstiftningen bör vidgas till att också omfatta skrotning av vissa köksmaskiner exempelvis kylskåp. Dessa innehåller freonhaltigt material.

Riksdagen har tidigare riktat ett tillkännagivande till regeringen med önskemål om aktivare insatser mot freoner.

Vi förutsätter att utskottets uttalande, att de frågeställningar som tas upp i motionsyrkandet skall belysas i pågående utredningar, innebär att åtgärder också bör vidtas för att minska freonutsläppen vid skrotning av hushållsmaskiner.

